Jaroslav Petr
Slza Země
(ikarie 1996/01)

1.

Nekonečně dlouho zvedal Ler Gurhan okraj sítě, kterou jeho žena Tujapa zavěsila kolem svého lůžka. V šeru komnaty mohl jen tušit spoustu zvonků přivázaných k okům sítě. Tujapa klidně oddychovala a Ler se potil napětím. Jen ji nevzbudit. Teď už měl nejhorší za sebou. Nakláněl se nad Tujapou a natahoval ruku po kojenci tiše oddychujícím po jejím boku. Sáhl nedočkavě k pasu pro nůž a zavadil neopatrně o záhyby sítě. Klinkl zvonek a Ler ucítil na krku dotyk nabroušené, studené oceli.

"Jestli se jí jenom dotkneš, zabiju tě," sykla Tujapa. Pevně svírala límec Lerovy kazajky připravena ho zabít.

"Pusť mě," zafuněl Ler. "Nemá to cenu. Neblázni!"

Dítě zavrnělo ze spaní.

"Je to přeci naše dcera, tvoje a moje," naléhala Tujapa.

"Gurhanové nemají dcery," namítl Ler.

"Přísahej, že ji necháš žít. Jinak tě na mou duši zabiju," zašeptala Tujapa a přitlačila na dýku. Z kůže na Lerově krku vytryskl úzký pramínek krve.

"Nemůžu," vzpíral se.

"A dáš jí gurhanské jméno," pokračovala Tujapa nesmlouvavě.

"Bude z ní slabomyslná troska... Gurhani nemohou zplodit zdravou dceru. Bude pro ni lepší, když zemře. Čím dřív zemře, tím líp pro ni i pro nás. I pro tebe to tak bude snazší!"

"Budu ji milovat jako všechny další děti, které spolu ještě kdy budeme mít," šeptala Tujapa.

"Nemůžu..."

Tujapa přivřela oči a řízla. Obličej jí zalila krev. Všude bylo plno krve. Ler chroptěl a rukama se snažil zastavit krvácení. Tujapa se hystericky rozječela a do všeho se mísil vřískavý pláč dítěte. Na chodbě se ozvaly spěšné kroky a poplašené hlasy sloužících.

2.

"Chci Tessu z Najů!" vyrazil ze sebe Ler Gurhan a snažil se neovírat ústa. Rána pod bradou pekelně bolela. Přecházel sem a tam komnatou a zatínal zuby vztekem i bolestí. Tvář měl bledou, skoro bílou.

Goš a Sibdas Gurhanové se po sobě podívali. Nemuseli si nic říkat, aby si rozuměli. Ler se zbláznil.

"Prosím tě, vždyť jsi ji nikdy neviděl," namítl opatrně Goš. "Víš jen co se o ní povídá. Prý je hezká. Prý! Ale to mohou být jen povídačky. Pro chlapy v Gurhanu je skoro každá ženská pěkná."

"Vždycky jsem ji chtěl," zašeptal Ler. "Teď jsem konečně pochopil, že jsem vždycky toužil jen po Tesse. To vy jste mi vnutili tu čubku Tujapu! Já blázen! Ještě jsem se kvůli ní pustil do potyčky s chlapíkem, co si ji přivedl. Měla to být jeho žena, ne moje!"

"Jsi vládce Gurhanu..."

"Formální vládce!" skočil Gošovi do řeči Sibdas.

"...a nemůžeš si vzít jakoukoliv ženskou," pokračoval Goš.

v Ler by měl být za Tujapu vděčný, pomyslel si. Ženská, která není schopna ničeho horšího, než že podřízne svého muže, a to ještě ke všemu špatně, nemůže být tak zlá partie. Gošova manželka Bar-ami dokáže být i bez dýky mnohem nebezpečnější. A s Tujapou přešel na gurhanský klan i vliv jejího mocného rodu.

"Najové patří k nejvznešenějším a nejvlivnějším klanům na sever od Modrých hor," namítl Ler.

"Právě proto nedají svou jedinou dceru nikomu z Gurhanu!" vzkypěl Sibdas. "Nech ji bejt! Máme teď svejch starostí až nad hlavu."

"Nepotřebuji! souhlas Najů," rozkřikl se Ler a sykl bolestí. "Dojdu si pro ni s mečem v ruce a přivedu ji sem."

"Teď není čas na únosy!" vzkypěl Sibdas.

"Oba jste si vybrali ženskou, která se vám líbila, a unesli jste ji. Proč bych nesměl udělat totéž," vyrážel ze sebe Ler skrz zaťaté zuby a provázel každé slovo úderem pěsti do stolu.

"Protože by Najové konečně měli dobrou záminku k tomu, aby vpadli s celou armádou k nám do Gurhanu," vysvětloval trpělivě Goš. Ani on si svou ženu nevybíral. Bar-ami z Wobů si jej sama zvolila jako prostředek k naplnění svých osobních ambicí. Zbytek bylo jen nechutné divadlo.

"Od chvíle, kdy proroci začali věštit příchod Slzy Země," pokračoval Goš, "nemyslí Najové, Taripové, Kanopové a všechna jim podobná cháska na nic jiného, než jak se k nám dostat. A nevpadli nám sem jen proto, že jeden druhého hlídají. Jestli ale Najům uneseš Tessu, tak jim musí všechny klany uznat právo na mstu. A máme tu Naje se vší parádou. A kdo pak asi získá Slzu Země?"

"Až najdem Slzu, můžeš mít ženskejch kolik chceš!“ vykřikl nadšeně Sibdas. "Pak budeme mít všechno, úplně všechno, celej svět nám bude říkat pane."

Ler se podíval po svých mladších bratrech. Sibdasovi plály oči a zrudl v obličeji. Ten se jen třese, aby měl Slzu ve své moci. Goš vypadá klidně. Tím hůř. Je to nedostižný intrikán. Dokáže udržet nevzrušený výraz ve tváři, i když mu jde o krk. Už při dětských hrách dokázal

švindlovat a nehnout při tom brvou. Kdyby došlo k nejhoršímu a Gurhanové se postavili proti sobě, bál by se především Goše. Goše a jeho ženy Bar-ami. Kdo ví, co se Gošovi honí hlavou. Zatím potřebují jeden druhého. Zatím. Ler chápal argumenty bratrů. Věděl, že v tak vypjaté době nelze podnikat únosy žen. Jenže Tessu musel mít. Prostě musel.

"Dobrá, zůstanu v Gurhanu," svolil Ler. "Máš pravdu, Goši, nebylo by moudré pouštět Slzu byť jen na chvíli ze zřetele. Co vlastně říkají proroci?"

Gošovi se ulevilo. Nebo se tak alespoň zatvářil.

"Slza by se měla objevit v nejbližších dnech. Nikdo nedokáže přesně říct, kdy a kde. Nikdo s tím nemá žádnou zkušenost. Taková věc se stane jednou za tisíciletí a nikdo nenašel ani v nejstarších letopisech zmínku, že by se kdy Slza objevila v Gurhanu. Někteří proroci otevřeně přiznávají, že netuší, na kterém místě Gurhanu Zem uroní Slzu. Jiní se snaží kalit vodu. Starý Jašar se mi svěřil, že má pocit, jako kdyby se Slza měla objevit v Šinském lese. Na toho bych si vsadil."

Ve skutečnosti spoléhal Goš na Bar-ami, a ta tvrdila totéž co Ješar.

Sibdas se vrhl ke stolu s pergamenovou mapou. "Ješar je stejný podvodník jako ostatní!" vybuchl. "Šinský les! Čtyři dny jízdy z jednoho konce na druhý, pokud ovšem nepřijdeš o koně. A i v tom případě můžeš mluvit o štěstí. Hledat Slzu v Šinském lese? To radši lovit holýma rukama jedovaté úhoře v saltelských tůních!"

Goš položil prst na mapu. Dotkl se tmavě zeleného pruhu vybíhajícího daleko k jihu.

"Ješar si myslí, že tohle je to nejlepší místo. Tady, u Ziparské skály, jsou šance na zrození Slzy největší."

"Je tam ves," namítl Ler.

"Její obyvatelé se doslechli zaručenou zprávu, že se má Slza objevit na březích Saltelu. Opustili ves už včera. Táhnou v zástupu k řece," usmál se Goš.

Ler se na něj zkoumavě podíval. Z tváře mu nevyčetl nic. Co všechno jsou mu Goš a jeho žena, o níž se šušká, že je to striga od Velkých jezer, ještě schopni za zády provést. Kdo vlastně Gurhanu vládne? K čemu Goš vůbec bratry potřebuje? Nezkřížil by Gošovy neproniknutelné intriky víc, kdyby se přeci jen vydal k Najům pro Tessu? Je na čase, aby Gošovi a Sibdasovi ukázal, kdo je v Gurhanu pánem.

"Dobrá," přikývl Ler. "Pohlídáme si Zipar. Ale s Tessou nebudu čekat."

"Jsi blázen!" vykřikl Sibdas.

"Pošlu pro ni Bratsanda! A musí to provést tak, aby na Gurhan nepadl ani stín podezření!"

Jestli Ler čekal, že alespoň teď Goše překvapí, pak se mýlil. Goš měl sto chutí zaklít, ale místo toho se usmál. Byl si jistý, že Bar-ami už najde z téhle ošemetné situace nějaké východisko.

3.

Starý muž sešel po mírném svahu k řece a zachytil kládu, kterou líný proud dohnal k břehu. Konečně spraví střechu. Od jara mu zatéká do chalupy. Zaklesl kolem klády vetchý provaz a snažil se ji vytáhnout z vody. Shrbená záda se ještě více ohnula, svaly na vyzáblých lýtkách se napjaly k prasknutí. Jen pomalu, píď po pídi pouštěl tok Saltelu kládu ze své moci. Prameny dlouhých šedivých vlasů spadly starci do obličeje a brada zarostlá strništěm vousů se mu třásla marným úsilím.

"Utáhl by i vůz naložený obilím," ozval se posměšný hlas.

"Jen kdybys mu nasadil ostruhy," přizvukoval druhý.

Stařec pustil provaz a odrnul si vlasy z očí. Gurhanové! Ler a Sibdas jeli s hlasitým smíchem přímo proti němu pobízejíce koně do divokého trysku. Sibdasovi vlály dlouhé černé vlasy a vousy kolem hlavy. Vyhlížel jako zplozenec pekel. Ler se svou bledou pletí, na níž se téměř ztrácel bílý obvaz, a bohatou kšticí plavých, sluncem vybělených vlasů ani nevypadal jako Sibdasův pokrevní bratr. Bratsand věděl, že zdání klame. Sibdas a Ler, to byl rub a líc jediné gurhanské mince.

Vychrtlí vepři stačili v poslední chvíli s vyděšeným kvičením uhnout jezdcům z cesty. Opelichané slípky se s kdákáním rozlétly na všechny strany. Goš Gurhan z povzdálí sledoval počínání svých bratrů s netečnou tváří.

Gurhanové zarazili koně těsně před starcem a vmetli mu do obličeje mokry písek odletující od koňských kopyt.

"Ještě jsi nechcípl, ty starý jezevče?!" zavrčel Sibdas a seskočil z koně.

Ler zůstal v sedle.

"Chystej se na cestu, Bratsande!" rozkřikl se.

"Už nevytáhnu ani kus dřeva z vody," usmál se smutně Bratsand.

"Když řeknu, že pojedeš, tak poslechneš," pronesl Ler výhružně. "Ještě pořád jsem tvůj pán."

Bratsand zdvihl hlavu a podíval se Lerovi do očí. Chvíli se tak dívali jeden na druhého, dokud Ler neuhnul pohledem. Bratsand si odplivl do písku. V tom okamžiku ho zasáhla Sibdasova pěst. Padl na záda a zůstal ležet.

Sibdas sáhl po meči, ale Ler seskočil s koně a v poslední chvíli bratra zadržel. Stařec zasténal a s námahou se převalil na bok. Vzepřel se rukama o písek a ztěžka vstal. Přejel si jazykem dásně a vyplivl krvavou slinu s úlomky zubů.

"Mohls ho zabít, ty tupče!" křikl Ler na Sibdase a ten mlčky ustoupil za svého koně.

"Poslouchej, Bratsande," obrátil se Ler na starce. "Dojedeš k Najům a přivedeš mi dívku, která se jmenuje Tessa. Tessa! Jen tuhle, tuhle jedinou! Rozuměl jsi?!"

"Jsem starý na to, abych unášel mladé dívky," zahuhlal Bratsand rozbitými ústy.

"Udělej to, jak chceš, ale Tessu z Najů mi přivedeš!"

Stařec jen zavrtěl odmítavě hlavou.

"Kdybyste vy Gurhanové nezabíjeli své dcery a nenutili k tomu poddané, bylo by v Gurhanu děvčat dost. Nikdo by nemusel riskovat krk nebo klanovou válku únosem nevěsty!"

"Kdo si myslíš, že jsi, když si dovoluješ takhle mluvit se svým pánem!" zařval Sibdas a popošel se zaťatými pěstmi proti Bratsandovi.

Ler zarazil bratra gestem ruky.

"Jestli ji přivedeš...", Ler na okamžik zaváhal, ale pak rychle řekl, co říci musel. "Navrhnu ti obchod, Bratsande. Přivedeš mi Tessu a provedeš to tak, abys tím nepoštval Naje proti Gurhanu. Je mi jedno, jak to navlékneš. Ty to dokážeš. Nevypadáš na to, ale jsi mazaný. A až tu holku přivedeš, propustím tvého syna."

Bratsand ztěžka polkl.

"Proč bys to dělal, Lere Gurhane?"

"Abys mi přivedl Tessu."

"A když ji nepřivedu?"

"Dám tvého Avruka popravit. Ale předtím si užije, to mi věř!" vzkypěl v Lerovi vztek.

"Když vidím, jak moc ho nenávidíš, nevěřím, že bys ho někdy propustil."

"Mezi mnou a Avrukem už nic není. Staví nás proti sobě jen tvoje neochota přivést mi Tessu."

Bratsand se po Lerovi tázavě podíval. Ler odvázal od sedla kožený pytel a prudce vysypal jeho obsah před Brandsanda. Na písek dopadla hlava Tujapy z Málu. Bratsand se k ní sklonil a prohlížel si ji. Bradu měla podvázanou rudou stuhou, vlasy slepené zaschlou krví, oči milosrdně zavřené. Čubka! Klopila cudně víčka, i když se o ni Avruk s Lerem Gurhanem rvali na život a na smrt. Avruk ji unesl a proto mu právem patřila. Bratsand dlouho nechápal, jak mohl Avruk v boji o ženu podlehnout muži, jakým je Ler Gurhan. Čím víc o tom přemýšlel, tím si byl jistější, že za vším stojí kouzla Goše a jeho ženy Bar-ami, strigy od Velkých jezer. Bratsandovi připadalo, že utekla celá věčnost od chvíle, kdy Tujapa doháněla k šílenství nejlepší muže z Gurhanu i Málu. A není to víc než rok. Bratsand se smutně usmál. Co zbylo z její krásy? Jen zkrvavená hlava, jejíž pach hladově natahují do rypáků prasata.

"Kdo mi zaručí, že je Avruk ještě naživu?" zeptal se Bratsand a kývl prstem k Tujapině hlavě.

"Nikdo!" zařval Ler a vyskočil do sedla. "Nikdo ti to nezaručí. Ale ty přesto půjdeš a Tessu mi přivedeš!"

Bratsand sklonil hlavu. Ler Gurhan má pravdu. I za jiskřičku naděje by udělal mnohem víc.

Ler se Sibdasem vyskočili do sedel a nasadili koním ostruhy. Vjeli divokým tryskem do řeky a když voda sahala koním k hleznům, obrátili je prudkým trhnutím udidla ke břehu. Vyřítili se z vody. Od kopyt koní stříkalo do výšky bláto páchnoucí rybinou. Křikem poháněli koně a za chvíli zmizeli v lese. Teď vyjel k Bratsandovi pomalým krokem Goš Gurhan. Bratsand se donutil vyjít mu vstříc. Když ho dělilo od Gurhana jen pár kroků, zastavil se a nedokázal jít dál. Zimomřivě se zachvěl. V Grošově nevýrazné tváři lemované nakrátko ostříhanými kaštanovými vlasy a řídkým ryšavým vousem se nepohnul sval. Oči, prázdné a bez výrazu jako voda v kaluži, neprozrazovaly nic z Gošových úmyslů. Jednou rukou opatrně vedl svého ryzáka k břehu řeky a druhou držel na dlouhé oprati ušlechtilého jezdeckého koně s velkým vakem přivázaným k sedlu a dalšího koně, na němž seděl otrok s temnou pletí kočovníků z Kolchu.

"Rád tě vidím, Bratsande," pozdravil Goš. "Jsem rád, že jste se s Lerem dohodli."

"I já tě rád vidím, Goši Gurhane."

Bratsand dokázal Gošovi odpovědět na pozdrav jen s největším sebezapřením, ale byl rád, že se mu to povedlo. Popudit Sibdase Gurhana je snadné, popudit Goše je nebezpečné, nebezpečnější než dráždit bosou patou jedovatého hada.

"Tady máš od nás pár věcí na cestu," ukázal Goš na koně. "A na toho kolchského parchanta si dej pozor, na otroka je dost drzý." Pustil opratě koní do písku, pomalu obrátil svého ryzáka a krokem odjížděl za bratry.

Bratsand se shýbl pro kámen a mrštil jím po vepřích, kteří začali rýt kolem hlavy Tujapy z Málu. Opatrně ji sebral a odnesl na písčitou dunu, kde ji hluboko zahrabal. Nanosil od řeky kameny a vyrovnal z nich nízkou mohylu.

Kolchský otrok zůstal v sedle. Při pohledu na prošedivělého, vyzáblého starce mu pod koženou kazajkou bez rukávů oblečenou na holém těle začal stékat po zádech pot. Tvář rozrytou rituálními kolchskými jizvami zbrázdily vrásky. Instinkt ho varoval. Ten starý, zdánlivě zcela neškodný muž dokáže být nebezpečný. Jako většina Kolchu měl otrok respekt jen ze dvou věcí, moudrosti přinášející dobro a ničivé černé magie. Ve starci jako kdyby se spojovaly obě síly. Kolch nedokázal odhadnout, která z nich ve starcově mysli převládne. Sám

sebe se snažil přesvědčit, že řeči o Bratsandově černokněžnictví hodně přehánějí. Pro jistotu se ale požehnal znamením proti zlým silám. Pohlédl na oblohu. Slunce se téměř dotýkalo špiček nejvyšších stromů v ziparském lese. Jestli chce stařec vyrazit ještě dnes, měl by skončit s modlitbami a chystat se na cestu.

"Vyrazíme zítra brzy ráno," křikl na otroka Bratsand, jako kdyby četl jeho myšlenky, a dál mumlal nad kamennou mohylou malské pohřební formule.

"Vzbudím vás před východem slunce, pane," odpověděl otrok a pobídl koně,, aby si našel bezpečný nocleh někde v suché lesní houštině. V Bratsandově chýši s nakloněnou střechou by nepřespal ani za Slzu Země.

4.

Otrok vzbudil Bratsanda v tom krátkém okamžiku před svítáním, kdy stařec na chvíli usnul. Nad hladinou Saltelu se válela mlha a zima zalézala oběma mužům pod kazajky. Bratsand jen pomalu rozhýbával ztuhlé klouby. Otrok u ohniště připravoval snídani. Koně vycítili přípravy k dlouhé cestě a dychtivě frkali. Mlha jim sedala v drobných kapkách do pečlivě vyhřebelcované srsti a od nozder se jim valila pára.

Bratsand se prohraboval vakem, který mu nechal Goš.

"Jak se jmenuješ?" obrátil se k otrokovi.

"Kolch," ucedil otrok plnými ústy. Cpal se zapáchajícím sušeným masem, které si krájel dlouhou dýkou.

"Tak tě pojmenovali Gurhanové, když jsi padl do otroctví. Já chci vědět, jak ti říkala matka."

"Tarun," zašeptal otrok.

"Měli bychom brzy vyrazit, pane," dodal rychle, jako kdyby chtěl zaplašit vzpomínky, které mu vyvolal zvuk vlastního jména.

Stařec nepospíchal. Přemýšlel. Lámal si hlavu celou noc a na nic nepřišel. Každý z Gurhanů vložil do únosu Tessy Najové vklad. Ler ho donutil jít a dal mu k tomu koně a věci na cestu. Sabdis poslal kolchského hrdlořeza. Možná jako ochránce, ale mnohem spíš je to námezdní vrah, který čeká na svou příležitost. Chybí vklad Goše Gurhana. Bratsand si marně namáhal mozek. Znovu a znovu se probíral vakem.

Tarun zvědavě nakukoval Bratsandovi přes rameno. Nezajímaly ho zbraně nebo váček s penězi, ale neodolatelně ho vábila bílá halena vyšívaná nepravidleným šedivým vzorem.

"Chtěl bys ji?" zeptal se Bratsand.

"Co?"

"Tu halenu. Libí se ti přeci, ne?"

Tarun nevěřícně natáhl ruku po haleně.

"Vezmi si ji, je tvoje."

Tarun si navlékl halenu pod promaštěnou koženou kazajku a se zalíbením přejížděl prsty po jejích měkkých záhybech. Vzor vetkaný do bílé látky šedivou nití ho fascinoval.

"Třeba na to přijdu cestou," vzdal se Bratsand a naskládal věci zpátky do vaku. "Pojedem!"

Nasedli na koně a vyjeli do šednoucí tmy.

Zpočátku jeli lesními cestami. Několikrát se ale jen s největší námahou vyhnuli davu lidí putujících za Slzou Země. Pro koně nebo sousto jídla byl rozvášněný dav hnaný fanatickými vizionáři schopen všeho.

Jednou narazili na nebezpečně vyhlížející pobudy na koních a museli prchat. Zastavili se, až když si byli jisti, že pronásledovatele setřásli.

Věchty ze staré trávy třeli koně do sucha a kleli.

"Zatracení pomatenci," nadával Bratsand. "Cesty jich budou plné. Nemůžeme riskovat, že na tu chátru narazíme ještě jednou. Musíme jet přes hory."

Tarun jen pokrčil rameny.

5.

Do rána napadl poprašek sněhu a zem ztvrdla mrazem na kámen. Probíjeli se přes horské hřebeny a údolí už třetí den. Koně se brodili spadaným listím a z jejich těl stoupal štiplavý pach potu. Chvílemi zavířily vzduchem drobné sněhové vločky. Zdálky přinášel vítr vlčí vytí. Koně znepokojeně pohazovali hlavami a hryzali udidla. Tarun vztekle trhl otěží.

Popohnal svého vraníka do svahu a když vyjel na návrší, zprudka koně zarazil. Rozhlédl se a zaklel. Doufal, že se blíží k lidským obydlím, ale všude, kam dohlédl, se táhly úvaly a návrší zarostlá pralesem. Pustina nepoznamenána lidskou rukou a neutěšená jako lůno mrtvé laně. Nezbývalo, než se dál prodírat divočinou. Ve strmých soutěskách museli koně vést a několikrát se vraceli, když jim cestu údolím zatarasily popadané kmeny staletých buků. V poledne sesedli, nechali koně sežvýkat trochu ovsa z poloprázdných pytlů a sami chvatně zhltli pár soust sušeného masa. Napili se vody z roztátého sněhu, která stékala tenkým pramínkem po skále, a vyrazili beze slova na další cestu. K večeru zaslechl Bratsand stranou v lese slabý šramot. Když se zadíval mezi stromy, zdálo se mu, že zahlédl po sněhu přeběhnout šedavý stín. Koně roztáhli doširoka nozdry a neklidně větřili. I Tarun se začal znepokojeně rozhlížet.

Pak se ozvalo vlčí zavytí. Ozvalo se zblízka. Koně vyděšeně zaržali a sklopili uši. Oči měli vypoulené a hlasitě oddychovali. Tarun sáhl k sedlu po sekyrce na dlouhém topůrku.

"Měli bychom sesednout z koní a zapálit oheň, pane!" křikl.

"Nechce se mi to líbit, Tarune," zavrtěl hlavou Bratsand. "Teď na podzim vlci ještě ve smečce neloví. To nevypadá na obyčejné vlky."

Tarun sevřel pevněji topůrko a rychle odříkával kolchskou modlitbu.

Mezi stromy se míhaly šedé stíny a jejich oči zeleně žhnuly. Mizely a zase se objevovaly. Tarun se požehnal znamením proti zlým mocnostem a zarazil koni ostruhy do slabin. Zvíře vyrazilo tryskem a Bratsandův kůň šílený hrůzou ho následoval. S očima podlitýma krví letěl cestou necestou. Bratsand se křečovitě držel hřívy a tiskl tvář ke koňskému krku, aby se alespoň trochu chránil před údery větví.

Vlci utíkali v dlouhém zástupu a s tichou zarputilostí štvali kořist. Smečka se rychle blížila k Bratsandovi. Zformovala se do široké rojnice. S vyplazenými jazyky se vlci hnali jako stíny lesem a jejich tlapy se skoro nedotýkaly země.

Na okamžik zahlédl Bratsand daleko před sebou mezi stromy bílou skvrnu Tarunovy haleny. Pozdě pochopil význam jejího šedivého vzoru.

"Tarune! Zahoď halenu! Zahoď ji! Tarune!"

První vlci dohonili Bratsanda, ale nevěnovali mu pozornost a hnali se dál. Jedinou kořistí, o kterou stáli, byl Tarun. Tarun a jeho halena zdobená vzorem stop, jaké za sebou zanechává na sněhu lovící vlčí smečka. Bratsand se chopil sekyry a hnal vzpouzejícího se koně za vlky. Z hloubi lesa se ozývalo zděšené ržání Tarunova koně, ale brzy zmlklo. Jednou nebo dvakrát zanesl k Bratsandovi vítr zaskučení poraněného vlka, ale potom naplnil celé údolí jekot. Přes děsivost zvuku nemohlo být pochyb, že skřek plný hrůzy vychází z lidských úst. Pak se v lese rozhostilo ticho. Jen sníh tiše ševelil v holých korunách stromů.

Když se Bratsand konečně dostal na místo, kde se Tarun utkal s vlčí smečkou, našel jen zdupaný sníh a suché listí promíchané s beztvarými cáry masa, vnitřností a krvavými kostmi. Netroufl si odhadnout, které ostatky patří Tarunovi a co jsou zbytky koňské mršiny.

"Tak to byl Gošův vklad," zabručel si Bratsand do vousů.

Gošova žena Bar-ami pochází z Wobů od Velkého jezera. Vypráví se, že za podzimních dní, kdy klany od Velkého jezera slaví vlčí dny, nesmí ženy tkát a šít, protože kdyby si takové šaty někdo oblékl, roztrhali by ho vlci. Bratsandovi zatrnulo, když si uvědomil, jak silného protivníka proti sobě má.

Chvíli postál nad Tarunovymi ostatky. Sebral dlouhé šedivé vlákno z haleny potřísněné krví, uvázal je na větev a odříkal krátký kolchský pohřební žalm. Pak se vyškrabal s koněm z údolí na horský hřeben, zajel ke skaliskům a našel si převis, pod který navál vítr suché listí. Rozdělal

velký oheň a proseděl u něj celou noc, aniž by zamhouřil oko. Tarunova smrt ho trápila. Cítil, že se nemůže zříct svého podílu viny. Proč jen dával Tarunovi tu halenu! Proč? Měl předvídat, co se stane. Měl to vědět! Má tahle výprava vůbec nějaký smysl? Stojí to všechno za záblesk naděje na Avrukův návrat? Kdo mu dal právo zasahovat do cizích osudů a spřádat z nich vlastní nit? Na konci mohou být zcela nevinní lidé stejně zoufalí, jako byl on, když se Gurhanové zmocnili Avruka! Má vůbec právo založit naději na vlastní štěstí na vyhlídkách na cizí utrpení? Z temné oblohy se sypal sníh a noc bez hvězd nepřinášela úlevu ani odpověď na znepokojující otázky. Připadalo mu, že uběhla věčnost, než nebe na východě zšedlo. Uhasil oheň a vydal se do pomalu řídnoucí tmy. Koně, jenž vystrašeně větřil do tmy lesa, vedl za sebou.

Vycházející slunce hřálo Bratsanda do zad. Nechal koně jít volným krokem, kráčel vedle něj co noha nohu mine a pohledem bloumal po zemi. Mhouřil oči před jiskřivým světlem, které se odráželo od sněhových krystalů, a hledal v lesní půdě otisky jeleních spárků. Na okraji mýtiny konečně narazil na řetěz hlubokých jeleních stop. Sklonil se k nim a konečky prstů jednu ze šlépějí pečlivě očistil od poprašku sněhu a jehličí. Pak sáhl za košili a vytáhl kožený váček. Rozvázal pevně zadrhnuté řemínky a nabral špetičku ostře vonícího koření. S tichým mumláním obřadních formulí posypal stopu kořením a zapálil je jiskrou starodávného křesadla. Ze stopy se zvedla uzoučká stužka namodralého kouře. Bratsand s přivřenýma očima nasál dým a nechal myšlenky toulat krajem...

Zahlédl Tessu z Najů, jak se smíchem dovádí na zahradě mezi stromy, jejichž větve se skláněly pod tíhou zralého ovoce. Pak ale obraz klidu a štěstí zahnaly vidiny vesnic vyrabovaných a vypálených pološílenými davy hledačů Slzy. Viděl kolem cest vysvlečená a zohavená mrtvá těla, na nichž hodovali krkavci a lišky. Slyšel výkřiky nepříčetných potulných kazatelů, kteří bloudili Gurhanem odnikud nikam a všude zažínali pomatení Slzou. Bratsandovi bylo při pohledu na rozvrácenou zem těžko, ale nedokázal vidiny zaplašit. Samy se mu neodbytně vtíraly pod víčka. Marně hledal v kraji známku klidu a míru. Jen v jednom místě, daleko na úbočí hory s rozeklaným, skalnatým vrcholkem, bylo ticho. Krkavci tam kroužili vysoko na obloze a vyhlíželi padlý kus zvěře. Lišky vydržely číhat celou věčnost u myší díry na kořist. Řeka, nezamořená rozkládajícími se mrtvolami, byla plná ryb. Bratsand zahlédl chýši pokrytou zvířecími kožemi. Otvorem ve střeše stoupal dým z ohniště, na němž vařila mladá dívka polévku z lesních hlíz a sušených hub. Byla to gurhanská dívka, tím si byl Bratsand jist. Dívka ze země, kde děvčata zabíjeli ještě v kolébce, aby se vyhnuli hněvu a moci Gurhanů.

Bratsand nasál zhluboka kouř ze stopy do plic a pokusil se zahlédnout Avrukovu tvář. Doufal a bál se zároveň. Už měsíce syna nezahlédl a i tentokrát narazily jeho myšlenky na přehradu kouzel, kterou nedokázaly prorazit. Goš Gurhan má velkou moc. Bratsand se s ním utkával znovu a znovu, a přitom se pokaždé bál, že se mu jednoho dne přeci jen podaří prolomit bariéru Gošových čar a nahlédne do Avrukovy kobky. Za dlouhých bezměsíčných nocí jej trápila noční můra, sny, v nichž vídal, co Gurhanové ve vězení z Avruka udělali. Když se probudil, bývalo mu ještě hůř, protože si uvědomoval, že i nejstrašnější sen může daleko zaostávat za skutečností.

Poryv větru rozptýlil kouř nad jelení stopou. Vidiny byly pryč. Bratsand ještě chvíli seděl na zemi, jako kdyby se probouzel z těžkého snu. Pak s námahou vylezl do sedla a vydal se na cestu k hoře s rozeklaným vrcholkem.

Ještě mnohokrát musel nasypat do jelení stopy koření z váčku, aby neztratil cestu hustými lesy. Nahlédl do dějů v Gurhanu hlouběji, než kdy chtěl. Nikdy si nepomyslel, že by mohl vidět tolik lidské bídy a utrpení.

Když konečně dojel pod horu s rozeklaným vrcholkem, byl na pokraji vyčerpání. Sotva se držel v sedle. Na břehu říčky stála chýše krytá zvířecími kůžemi a dírou ve střeše vycházel kouř. Před chýší stála dívka oblečená do hadrů. V dlouhých rezavých vlasech měla zapletené drobné ptačí kosti a pestrobarevné peří.

"Jsem rád, že jsem tě našel, Damuni," pronesl Bratsand tiše.

"Ty mě znáš?"

"A ty mě snad neznáš?" usmál se Bratsand unaveně. "Může ti v Šinském lese něco ujít?"

"Leda že bych sama chtěla," pronesla Damuni zamyšleně. "Některé věci je lepší nevidět. Třeba vlky..."

Poodhrnula závěs kryjící vchod a Bratsand vstoupil se skloněnou hlavou do chýše. Světlo z ohniště tančilo po stěnách a vzduch voněl kouřem a masem z polévky.

"Potřebuju tvoji pomoc," řekl Bratsand a útroby se mu stáhly strachem, že jej Damuni odmítne.

"Co za to?" zeptala se Damuni a v očích jí zablýsklo.

"Slzu Země," pronesl Bratsand posměšně.

Damuni si jen odplivla do ohniště.

"Můžeš se naučit, co ještě neznáš," nabídl jí Bratsand vážně a únavou přivřel víčka, "pochopit věci, které se prozatím tvému chápání vzpírají. Nabízím ti zkušenosti, kterých bys jako lesní vědma nikdy nedosáhla."

"To už zní líp, Bratsande," přikývla spokojeně. Zalovila sběračkou v kotlíku a nabrala do kameninové misky klokotající polévku s kousky masa.

"Jez," pobídla ho. "Ceká tě dlouhá cesta."

Bradsand se po dlouhé době pustil s chutí do jídla. Hlasitě srkal horkou polévku a cítil, jak se mu teplo rozlévá po zkřehlém těle.

"Zbylo ti ještě nějaké koření?" zeptala se Damuni a kývla ukazováčkem k Bratsandově hrudi. Bratsand sáhl po splasklém váčku a přikývl.

"Je nejvyšší čas ho použít," zašeptala zastřeným hlasem.

"Potřebuju jelení stopu..." namítl.

"Hoď koření do ohně," přerušila ho netrpělivě. "Honem!"

Špetka bylin s ostrým zasyčením vzplála. Dým naplnil chýši a Damuni i Bratsand jej zhluboka vdechovali...

Viděli Zipar. Zahlédli trojici mužů. Projeli vylidněnou vsí. Uštvaným koním stříkala od huby pěna. Gurhanové! Ranami biče hnali koně do strmého vrchu a zarývali jim ostruhy do zkrvavených slabin. Na konci kamenité stezky seskočili ze zchvácených zvířat a po čtyřech se drápali strmým svahem na vrcholek ziparské skály. Zastavili se na hrotu ostrého skaliska strmě spadajícího do tmavé hlubiny Šinského lesa. Přerývaně oddychovali a vlasy slepené potem se jim lepily na tváře.

"Jestli se ten starý šarlatán Jašar spletl, přísahám, že to bude jeho poslední omyl," chrčel udýchaný Sibdas.

"Tiše!" okřikl ho tlumeným hlasem Goš.

Slunce se sklánělo nad Šinský les. Údolí pod Ziparskou skalou již pohltila černočerná tma a jen na vrcholek skály ještě dopadaly kosé sluneční paprsky. V okamžiku, kdy postupující soumrak pohltil i tuto poslední výspu světla, explodovala skála oslnivou modrou září. Silný svit jen pomalu slábl. Když pohasl natolik, že Gurhanové mohli pootevřít oči, uviděli v kamenné suti ležet modrý hladký kámen, ne větší než pěst.

"Slza Země!" vyhrkla Damuni, ale ihned zmlkla, jako kdyby se bála, že ji mohou Gurhanové zaslechnout.

Sibdas vztáhl po Slze dychtivě ruku, ale pak se zarazil. Nesebral odvahu se Slzy byť jen dotknout. Goš se opatrně sklonil nad Slzou a potichu pronesl magickou formuli, kterou mu poradila Bar-ami. Pak jemně přejel konečky prstů po povrchu Slzy, jako kdyby hladil tvář milované ženy. Bar-ami tak nikdy nepohladil. Slza byla vlažná, sametová na omak. Pocítil nápor nepředstavitelné síly. Byl to opojný pocit, z nějž se točila hlava. Sevřel Slzu pevně v dlani a cítil, že drží tepající srdce celého světa. Položil Slzu zpět na kamení. V té chvíli se k ní přitočil Sibdas a lačně po ní sáhl.

"Nezkoušej to," zašeptal Goš.

"Chceš ji mít sám pro sebe," zařval Sibdas.

"Tak hloupý bys byl jen ty, Sibdasi! Ty bys ji nechtěl, Lere?" otočil se Goš na bratra, který zatím stál stranou.

"Já chci jen Tessu z Najů, Goši," promluvil konečně Ler. "Slzu bychom měli mít všichni - já, ty i Sibdas. Tak by to bylo správné."

Goš se usmál.

"To rád slyším," řekl a v jeho hlase zazněla úleva. "A ty si to Sibdasi zapamatuj jednou pro vždycky. Naše síla není jen v Slze. Naše síla je v tom, že jsme tři. Jsme Gurhanové! Dokud to budeme mít na paměti, budeme vládnout Slze a s ní budeme vládnout všem. Nikdo z nás není dost silný, aby Slzu ovládl sám."

Tři Gurhanové stáli svorně nad modře zářící Slzou a teprve teď cítili, že jsou silnější než kdykoliv před tím.

"Přísahejme na Slzu, že se nikdy neobrátíme jeden proti druhému, bratr proti bratrovi!" poručil Goš.

Všichni tři současně položili dlaň levé ruky na Slzu a jeden po druhém pronesli slovo, které zamrazilo Bratsanda v kostech.

"Přísahám!"

Když se dým v chatrči rozptýlil a Bratsand s hlubokým povzdechem procitl z vidin, tekly mu po tvářích slzy.

"Doufal jsi, že se Gurhanové o Slzu pobijí?" zeptala se Damuni.

Přikývl.

"Možná Ler se Sibdasem by se o ni servali. Ale Goš ne. Ten je na to příliš chytrý. Máš proti sobě silného protivníka, Bratsande."

"I proto mi musíš pomoct, Damuni."

"Tvá kouzla jsou mocná, Bratsande. A nejsi tak hloupý, jak se snažíš vypadat. Dokonce si myslím, že jsi se sjednocením Gurhanů počítal." V jejím hlase bylo cítit obdiv k vyčerpanému, starému muži, který se unaveně opíral o stěnu chýše a civěl nepřítomně před sebe.

Bratsand mávl zamítavě rukou.

"Ler Gurhan je posedlý Tessou z Najů. To se ti povedlo, Bratsande. Kdybys mě chtěl naučit něco ze svého umění, snad bych ti mohla pomoct," navrhla Damuni.

"Je to nebezpečné," povzdychl si Bratsand. "Je to nebezpečné a bláhové, zahrávat si s city a probouzet v lidech vášně. Tak snadno se vymknou z kontroly, tak snadno se obrátí proti tomu, kdo je vyvolal."

Damuni potřásla hlavou a ptačí kosti v jejích vlasech zachřestily.

6.

Gurhan ležel v troskách. Studny byly plné mrtvých těl, pole zarostla bodláčím a mršiny dobytčat uhynulých na mor se nadouvaly podél cest. Krkavci ztěžka poskakovali mezi mrtvolami a přecpaná břicha jim nedovolovala vzlétnout. Nad celou zemí se vznášel nahořklý pach dýmu ze spálenišť. Bratsand pomalu projížděl vypálenými vesnicemi a městy. Dívka, která seděla v sedle za ním, se ho pevně držela za opasek a přes

jeho rameno pokukovala vystrašeně po zpustlých gurhanských chlapech. Ti o ni ale nejevili zájem. Nelíbila se jim a Bratsand jim připadal až příliš nebezpečný, než aby si s ním chtěli kvůli tak ošklivé ženské něco začít.

Kůň začal kulhat a Bratsand byl donucen sesednout. Nechal dívku v sedle a vedl koně za otěž. Tak došli až na návrší, z nějž spatřili Gond, nové sídlo Gurhanů. Vypínalo se nad krajem na strmém skalním ostrohu a jeho hradby se draly vstříc nebesům s troufalostí hodnou pánů Slzy. Zástupy nevolníků dnem i nocí nosily po krkolomných stezkách nové a nové kameny, takže stavba neustále rostla, získávala na majestátnosti.

"Co když mě Gurhanové nepřijmou," vzdychla dívka. "Jsem šeredná."

"Budou mít, po čem touží," zabručel stařec. "Nic víc, nic míň. Ostatně stačí jen málo a lidé vidí to, co chtějí vidět. Gurhanové chtějí krásnou Tessu z Najů. Pro ně budeš krásná."

"A pro tebe Bratsande?"

"Mé oči jsou staré," odsekl podrážděně.

"Mám strach," zašeptala stísněně.

"V téhle zemi mají strach úplně všichni."

Došli k bráně Gondu, kde právě Sibdas Gurhan křičel na stavitele a poháněl dělníky k většímu tempu.

"Rád tě vidím, Sibdasi Gurhane," pozdravil obřadně Bratsand.

Gurhan se k němu otočil a chvíli si ho prohlížel, jako kdyby si nemohl vzpomenout odkud Bratsanda zná. Pak ho poznal a zaklel. Přikázal Kolchovi, aby Bratsanda zabil při první příležitosti. Už ani na otroky není spolehnutí.

"Splnil jsem úkol, pane."

Sibdas neslyšel. Civěl na černovlásku v sedle Bratsandova chromého koně. Byla krásná. Nádherná. Rozhlédl se po dělnících, ale zdálo se mu, že si ti tupci dívčiny krásy příliš nevšímají. Zatracený Ler! Věděl, co dělá, když chtěl jen Tessu z Najů a žádnou jinou. Teď má všechno - Gurhan, Slzu i tuhle dívku.

"Rád tě vidím, vzácná paní," vypravil ze sebe a smekl čapku. "Pověsti o kráse Tessy z Najů dorazily až do Gurhanů, ale teď vidím, že daleko zaostávaly za skutečností."

"Příliš mi lichotíte, pane," zašeptala a sklopila oči.

Bohové, vzdychl si Sibdas. Pohyb jejích řas měl v sobě půvab komíhání větrem rozevlátých trav.

"Pro vás jsem Sibdas, paní," pronesl rozechvělých hlasem a pomohl jí sesednout z koně. Když sevřel v dlani její ruku, rozbušilo se mu srdce.

"Odvedu Tessu z Najů k panu Lerovi," vetřel se mezi ně Bratsand, ale Sibdas ho vztekle odstrčil.

"Zmizni! "křikl.

"Slíbili jste mi, že pustíte Avruka..."

"A tys tomu věřil?!" zasmál se Sibdas. "Vypadni odsud a buď rád, že ten tvůj bastard Avruk ještě vůbec dýchá!"

"Bez Avruka se nevrátím!" vykřikl Bratsand. "Úkol jsem splnil! Dostůj svému slovu, Gurhane!"

"Povídám zmiz! Zmiz, než bude pozdě!"

"Bez Avruka..."

Bratsanda umlčela rána pěstí. Vztekem nepříčetný Sibdas se na něj vrhl.

"Ty... ty si budeš klást podmínky? Ty?"

Srazil Bratsanda na zem a zrudlý námahou do něj kopal.

"Meč! Podejte mi meč!" křičel na stavitele, kteří před ním vyděšeně couvali.

Zděšený výkřik dívky zarazil jeho běsnění.

"Vyhoďte ho!" křikl Sibdas na pohůnky a obrátil se k dívce. Nabídl jí rámě.

"Následujte mě, prosím," vypravil ze sebe ještě celý zadýchaný a dívka se od něj nechala vést do nitra Gondu.

7.

Karavana se vlekla vysokohorským průsmykem. Vítr metal ledové krystaly do tváří poutníků, kteří se bořili vysoko nad kolena do sněhu a jen s námahou si razili cestu bouří.

"Vydržte! Vydržte ještě chvíli. Ještě kousek vydržte!" povzbuzovala Bar-ami své lidi. "Za průsmykem sejdeme z hor a budeme doma, u jezer."

"Lidé jsou unavení, paní," křikl na ni proti větru jeden ze sluhů a šlehl bičem nad hlavami otroků schýlených pod těžkými náklady. 'Všichni si potřebují odpočinout!"

"To nesmí nikoho ani napadnout! Jinak tu všichni zmrzneme. Nikdo se nesmí zastavit! Půjdete pořád dál! Za to mi ručíš, chlape! Já vás dohoním!" rozkázala. Muž sklonil poslušně hlavu a vydal se za otroky.

Bar-ami odbočila z vyšlapané stezky, kterou rychle zasypával sníh. Začala stoupat vzhůru svahem, kde za závoji zvířeného sněhu tušila kontury skalnatých vrcholků. Zapadala až po pás do sněhu, ale zarytě se prodírala stále vyš. Karavana sloužících a otroků jí zmizela v oblacích zvířeného sněhu. Zůstala sama uprostřed běsnění živlů. Když se vyškrabala na vrcholek štítu, byla ráda, že jí vánice zakrývá pohled do hlubin otevírajících se po obou stranách skalního hřebene, přes který přišla a kudy se bude muset vrátit do průsmyku. Ledový vichr jí nedovolil pořádně se nadechnout. Musela se schoulit do klubíčka, aby ji nápory větru nesmetly. Vytáhla z pouzdra dlouhý, těžký nůž a chvíli s ním sekala

do ledové krusty. Podařilo sejí odseknout tabuli ledu, kterou pak ještě chvíli opatrně přitesávala nožem a nakonec ji tvarovala teplem vlastního dechu a zkřehlých dlaní. Necítila bolest v omrzajících rukou, necítila do morku pronikající zimu. Toužila jen po jediném. Pomstít se.

"Je s tebou konec, ty ubožáku," šeptala si. "Dala bych ti všechno, stal by ses vládcem celého světa. Stačilo dodržet naši úmluvu. Mohls mít všechno, Goši. Všechno. Vymínila jsem si jedinou věc. Jedinou podmínku!"

Pod jejíma rukama vznikala z kusu čirého ledu vypouklá čočka. Bar-ami ji zaklesla mezi kameny.

"Sliboval jsi, přísahal! A já bláhová jsem ti věřila. Jsi stejný jako tví bratři! Jedna jediná podmínka a tys ji nedokázal splnit! Nenávidím tě!"

Vytáhla z cestovního vaku prastarou železnou sošku ukutou wubskými čaroději. Zkřehlými prsty z ní seškrabala nános rzi a zaschlé krve obětí. Chvíli zápolila se zarezlým uzávěrem, než se jí podařilo otevřít nevelkou výduť a vložit do ní chumáč hnědých vlasů smíšených s ryšavými vousy. Jen na chvíli zaváhala, ale pak zamáčkla uzávěr a položila sošku na kámen do závětří ledové čočky. Vzhlédla k zamračené obloze, odhadla dráhu slunce a spokojeně si prohlížela své dílo. Pak vstala a rychle zamířila přes hřeben zpátky do průsmyku, aby dohonila karavanu.

8.

Zlomeniny v obličeji se Bratsandovi hojily jen pomalu. Na několika místech protrhly kosti kůži. Bratsand si přikládal na rány byliny, ale poranění se zanítilo. Trápily ho nesnesitelné bolesti a horečka. Stěží se dokázal dovléci k řece, kam v noci chodila pít vysoká. Hledal stopy, ale oči mu nesloužily. Musel dlouho hmatat v písku, než si byl jist, že nalezl otisky jeleních spárků. Opatrně sáhl pro špetičku koření a vystlal jím velkou šlépěj. Křísl a čekal, až mu chřípí pohladí vonný kouř. Nasál jej do plic a propadl se do vidin...

...meč narazil na meč.

Ler se s námahou bránil Sibdasovu útoku.

"Zbláznil ses, Sibdasi? U všech bohů, vzpamatuj se!"

"Zabiju tě!" chrčel Sibdas. Tvář měl brunátnou námahou a vztekem, v očích nepříčetný výraz.

Ler krvácel z rány na rameni a rychle slábl.

"Kde je Tessa? Kde je?!" řval Sibdas.

"Nevím! Přísahám, že nevím."

Na chvíli stáli proti sobě a ztěžka lapali po dechu. Byli jako dvě šelmy bojující na život a na smrt.

"Alespoň těsně před smrtí seber odvahu a bij se! A nebo mi Tessu přenech po dobrém. Možná tě pak ušetřím," křikl posměšně Sibdas a vyrazil k novému výpadu.

"Ty a Tessa?" vydechl Ler. "Dám ti všechno, ale Tessu ne. Vezmi si celý Gurhan i s Gondem, vezmi si Slzu, ale Tessu ti nenechám. K čemu by ti byla?! Dojdi si do podhradí do domu nevěstek a kup si třeba pět nejlepších, jaké tam seženeš. Dám ti peníze..."

"Kašlu na peníze! Chci Tessu!"

Ler zaútočil s novou silou. Nepřipustil by rozkol mezi Gurhany, ani kdyby tím mohl získat všechny poklady světa. Ale o Tessu se bude bít do poslední kapky krve.

Sibdas ustoupil ke zdi hodovní síně. Všiml si pochodně zaklíněné v kovovém držáku. Bleskurychle se jí zmocnil a vyrazil plamenem proti Lerově obličeji. Ler instinktivně zdvihl pravici s mečem, aby si chránil tvář. To Sibdasovi stačilo, aby mu vrazil meč do slabin. Ler zaúpěl a klesl na zem. Bílý koberec zrudl krví. Vládce Gurhanu se choulil bolestí a tiše umíral. Sibdas mu vykopl meč z bezvládné ruky. Poklekl a chytil jej pod krkem.

"Kde je Tessa?"

"Nevím," procedil Ler skrz rty stažené bolestí.

"Já ... musím ji mít," šeptal Sibdas. Podíval se do tváře umírajícího a najednou mu bylo těžko. Všechno mu připadalo šílené. Svět se musel zbláznit. Jak jinak by dokázal Lera zabít. Hráli si spolu jako chlapci...

"Odpusť Lere," vyhrkl a do očí mu stouply slzy. "Musím tu dívku mít. Nikdy jsem po ničem tak netoužil jako po ní. Po jejích havraních vlasech ..."

V Lerovych očích se kmitl poslední záblesk vědomí.

"Ráno někam zmizela," promluvil ztěžka. "Snad... Goš... ten by mohl..."

"Goši!" zařval Sibdas. "Kde jsi, Goši!"

Vyběhl s mečem v ruce ze síně a hnal se po točitých schodech do věže, kde Goš trávil celé dny se Slzou. Jestli tam teď má i Tessu...

"Jsi blázen, Sibdasi," šeptal si pro sebe Ler. "Její vlasy mají přeci barvu nejjemnějšího šinského lnu," usmál se a zemřel...

Bratsandova vidina začínala ztrácet kontury, jako kdyby ji zalévala voda. Procitl z vidění do chladné noci. Cítil, že kolem něj chodí laně s kolouchy, slyšel, jak noří tlamy do vody a pijí. Dovlekl se k řece a pil s nimi. Chladná voda ho studila v žaludku a srazila žár horečky, která mu spalovala útroby. Plazil se mokrým pískem a po hmatu hledal jelení stopy. Znovu nasypal koření do šlépěje a křísl ocílkou křesadla...

"Svoji ženu jsi poslal z Gondu pryč!" křičel Sibdas na Groše a tloukl jílcem meče do stolu. "Proč asi? Proč?"

"Já tady tu ženskou nemám, Sibdasi. Nezajímá mě. Je to přeci Lerova ženská!"

Sibdas se ušklíbl a v Gošovi zatrnulo.

"Co je s Lerem?!"

"Ten už žádnou ženskou potřebovat nebude."

Tessa je tedy volná, blesklo Gošovi hlavou. Mozek spontánně zareagoval na zprávu o Lerově smrti. První dobrá zpráva od chvíle, kdy ho Bar-ami opustila. Strize od Velkých jezer nemohl lhát. Stačil jí jediný pohled a věděla, že i Goš je posedlý Tessou z Najů. Hned druhý den po příjezdu Tessy na Gond oznámila Bar-ami, že se vrací k rodnému klanu Wobů od Velkých jezer. Od té chvíle se Gošovi přestalo dařit.

Sevřel v dlani Slzu, ale ani ta mu nepomohla zapudit myšlenky na dívku, která mu učarovala od chvíle, kdy ji spatřil. Utekl k Slze. Ponořil se do práce. Budoval Gond, válčil s klany, které vytáhly proti Gurhanu, aby se zmocnily Slzy, snažil se obnovit život v říši. Cítil se vyčerpaný. Slza mu pomáhala, ale v jednom mu pomoci nemohla. Nedokázal potlačit strach z Bar-ami a vypudit z hlavy Tessu. Ler se prakticky vzdal vlády nad Gurhanem a věnoval se jen své nové ženské. Mohl se jí zmocnit násilím a nic by mu v tom nezabránilo. On se ale rozhodl získat si ji neustálým dvořením a drahocennými dary, jako král z dávných dob. Ler sice u Tessy neuspěl, ale i to neúspěšné, klopotné snažení mu Goš v skrytu duše záviděl.

"Vezmi si Lerův Gurhan, vezmi si Slzu," křičel Sibdas přes stůl na Goše. "Ale Tessu budu mít já."

"To, co mi nabízíš, už dávno mám," odbyl ho Goš. "Oba jste se zbláznili do té ženské a Gurhan je vám ukradený. Země dál pustne. Pokud půjdeme proti sobě, nepřinese nám Slza ani desetinu toho, co bychom z ní mohli získat. Nemá cenu se rvát. Musíme se spojit. V tom je naše síla. Když budeme držet Slzu a potáhneme za jeden provaz, máme šanci stát se vládci celého světa. Co je proti tomu jedna ženská! Vzpomeň si, co jsme si řekli na Ziparské skále. Jsme už jen dva, ale ještě stále máme šanci."

Kdybych tak sám dokázal uvěřit tomu, co říkám, blesklo mu hlavou. Život by byl hned o tolik snazší. Možná by se mu vrátily síly. Záchvaty slabosti ho týrají stále častěji.

Nevěřil mu ale ani Sibdas.

"To jsou jen kecy! Lži! Chceš mít všechno!" křikl, pomalým krokem obešel stůl a napřáhl proti Gošovi meč. "Nebudeš mít nic," zašeptal nenávistně.

"Sibdasi, neblázni," uklidňoval Goš bratra, ale v duchu se zaobíral představou, že když Sibdase zabije, bude mít Tessu jen pro sebe...

Ocel mečů zazvonila a Bratsand věděl, že i když z tohoto boje vzejde vítěz, budou Gurhanové poraženi. To je konec Gurhanu. Z

Bratsanda spadla všechna tíha. Jeho myšlenky se volně toulaly a nechtěly se nechat spoutat bolestmi starého těla. Když zahlédl Tessu z Najů, jak si hraje u potoka na zahradě svého otce, usmál se. Pak se zhroutil na písek a laně popásající se na výhoncích pobřežních křovin poplašeně zvedly hlavy. Neposední kolouši poskakovali kolem nehybného těla, dokud je rozbřesk nezahnal od řeky do lesních houštin.

9.

Goš Gurhan se potácel chodbami Gondu. V jedné ruce držel zkrvavený meč, druhou svíral ve ztuhlých prstech Slzu Země. Hledal Tessu v rozlehlých prostorách Gondu celou noc. Našel ji schoulenou ve výklenku u schodiště do nejvyšší z gondských věží.

"Staneš se mou ženou, Tesso," vyhrkl.

Pokusila se před ním couvnout, ale držel ji pevně.

"Moje žena Bar-ami mě opustila, protože poznala, že miluju jen tebe. Ta wubská striga se sebrala a táhla domů k Velkým jezerům. Ať si táhne!" zařval.

"Tohle ti dám," pronesl Goš nepřítomně a vtiskl dívce do dlaní Slzu. "Vezmi si ji. Vezmi si, co chceš, ale musíš být moje!"

Dívka se nevěřícně dívala na Slzu ve své dlani.

"Ne, Goši Gurhane," řekla pak tiše, ale rozhodně. "Ty..." zaječel Goš a napřáhl proti ní ruku s mečem. "Ještě mě budeš prosit..."

Vysoko nad vrcholky hor vyšlo slunce. Jeho paprsky dopadly na ledovou čočku a soustředily se na rezivé hrudi sošky.

Bylo bezvětří a ani nejmenší vánek neochladil kryt schránky. Pomalu se zahřívala. Chumáč Gošových vlasů a vousů se v těsné dutině začal zmítat jako klubko hadů. Jak slunce na své dráze stoupalo, nabíraly jeho paprsky pomalu na síle. Kov sošky se rozpaloval a vlasy v jejím nitru se kroutily narůstajícím žárem.

Groš se chytil za prsa. Kdyby mohl tu nesnesitelnou, palčivou bolest vyrvat z útrob a mrštit jí někam daleko, daleko...

"Budeš moje, Tesso! Moje! Jenom moje!" řval, jako by tím křikem mohl zahnat bolest, která mu týrala hruď.

Vlasy a vousy vzplály plamenem. Byl to jen krátký zášleh, ale stačil, aby se odpudivou tváří wobské modly kmitl pitvorný úsměv.

Goš Gurhan zachroptěl. Z posledních sil se natáhl k Slze, ale byl příliš slabý, než aby přemohl kouzla živená lidskou nenávistí.

Dívka na něj mluvila. Chtěl ji okřiknout, aby byla zticha.

"Já nejsem Tessa. Nejsem! Byl to jen klam."

Chtěl jí říct, že lže, ale nezbyly mu na to síly.

10.

Z Avruka zbyla jen troska. Sotva se držel na nohou. Ztěžka za sebou vlekl zbytky okovů. Damuni nestačila síla na jejich rozbití. Řetězy rozdíraly Avrukovi nohy na živé maso. Pravá ruka mu bezvládně visela podél těla. Gurhanové si dali záležet, aby do ní již nikdy nemohl vzít meč. Nejstrašnější pohled skýtala jeho tvář. Uřezaný nos, vypálené oči. Zplihlé prameny špinavých, řídkých vlasů mu padaly do tváře. Trhal křečovitě rameny a z hrdla se mu dral kvílivý zvuk.

Při chůzi ho musela Damuni podpírat. Oba se jen pomalu vlekli podél toku Saltelu.

"Už tam budeme," chlácholila ho Damuni. Stiskem prstů levé ruky jí dal na vědomí, že rozuměl.

"Avruku," zašeptal Bratsand. Ležel na břehu řeky uprostřed změti jeleních šlépějí a snažil se vstát. Nakonec se mu to podařilo. Neviděl. Byl schopen rozeznat tmavý stín pobřežních houštin od oslnivého slunečního svitu odrážejícího se od vodní hladiny. K tomu, aby poznal, že se mu vrací syn, vidět nepotřeboval.

"Vrátili jste se mi," šeptal Bratsand. "Oba jste se mi vrátili."

"Tvůj otec...," zašeptala dívka.

Avruk tiše zakvílel.

"Udělala jsem, co jsem mohla, Bratsande," zašeptala Damuni. "Ale přišla jsem pozdě. Tvůj syn vytrpěl více než mohl snést." Na okamžik se odmlčela. "Oslepili ho, zmrzačili. Po hrůzách, které přestál, nedokáže mluvit, Bratsande."

"K čemu by mu byly oči, u všech ďasů," zaklel Bratsand. "Jen klamou a šálí. Stačí trocha kouzel, trocha špinavých triků a člověk pak vidí něco, co neexistuje. Vidí, co chce vidět. Tobě to přece nemusím vysvětlovat, Damuni. Gurhanům stačilo jen pomoct trochou kouzel, a protože chtěli, viděli místo tebe Tessu z Najů. Každý viděl jinou dívku a všichni tři viděli jednu a tutéž. Omámila jsi je svým kouzlem, svou krásou. Sibdas si vysnil dívku s havraními vlasy a Ler plavovlásku. Měli ji mít. I ten nejnebezpečnější z nich, Goš, ti podlehl. Teď jsou mrtví. Všichni tři. Jen proto, že příliš důvěřovali svým očím a viděli, co si přáli vidět. Co vidíš ty, Avruku?"

Avruk stál bez hnutí a jeho tvář prozrazovala zmatek.

"Řekni, co vidíš, Avruku!" poručil Bratsand nesmlouvavě.

Avruk ztěžka polkl.

"Hora... má rozeklaný... vrchol..." pronesl s námahou a trhavě.

"Dál!" křičel Bratsand. "Co vidíš!"

"Chatrč... chatrč z kozí... a dívku... její vlasy... jako spadané listí... a ptačí peří... a kosti..."

"Dál!"

"Už nic...jen jméno...Damuni..." vydechl Avruk a bylo znát, že se mu ulevilo, když dívčino jméno vyslovil.

Damuni sáhla za halenu a vytáhla modře žhnoucí Slzu Země.

"Vezmi si ji, Bratsande," řekla a natáhla ruku se Slzou před Bratsandovu tvář. "Ty si s ní poradíš, tebe přece nemůže moc Slzy zlomit ani znetvořit."

Bratsand cítil příjemné teplo vycházející ze Slzy. Pokušení bylo silné, ale odolal.

"Dej ji Avrukovi. Ten ví, co s ní."

Avruk přejel prsty levé ruky po sametovém povrchu Slzy a pak ji velkým obloukem hodil do řeky. Slza se na okamžik zaleskla ve slunci a potom zapadla do vod Saltelu. Klesala stále hlouběji, až ji pohltil bezedný kal na dně řeky.